

"Szablą i krzyżem" Pokaz obrazu Jana Henryka Rosena w stulecie Cudu nad Wisłą 1920

Szablą i krzyżem

Pokaz obrazu Jana Henryka Rosena w stulecie Cudu nad Wisłą 1920

24 lipca – 15 listopada 2020 r.

Biblioteka Królewska

Obraz Jana Henryka Rosena *Polska – Matka świętych, tarcza chrześcijan*, ozdobny wielkoformatowy fryz o wymiarach 254x726 cm, został wykonany do Pawilonu Polskiego na Międzynarodową Wystawę Prasy Katolickiej w Watykanie, którą otwarto 12 maja 1936 roku.

Ekspozycję tę zorganizowali przedstawiciele kościoła katolickiego dla uczczenia 75-lecia watykańskiego dziennika *L'Osservatore Romano*, założonego w 1861 roku. Fryz do wystawy zamówiono u jednego z najważniejszych polskich artystów nurtu symbolizmu, prof. J. H. Rosena, przebywającego we Lwowie.

Od początku wykluczono technikę olejną, ponieważ założono, że dzieło będzie wysłane do Watykanu w formie zwiniętej. Ograniczenia finansowe oraz krótki termin realizacji zamówienia, narzuciły artyście zastosowanie rzadko używanej techniki „aux trois crayons”, polegającej na rysunku trzema kredkami. Technika ta polegała na wydobywaniu elementów graficznych z tła, którym był najczęściej barwiony papier za pomocą kredek i pastelów w trzech kolorach: czarnym, czerwonym i białym. Tego typu warsztat stosowano w baroku zwłaszcza w stosunku do portretów. Artysta wydobył modelunek postaci kredkami z beżowej płaszczyzny grubego, szarego papieru, który stanowi podobrazie dzieła, a następnie złotem wypełnił tło, co sprawiło wrażenie użycia techniki malarskiej.

Na fryzie przedstawiono postaci związane z krzewieniem i obroną wiary, koncepcję połączenia myśli o ukazaniu Polski jako ostoji wschodniego chrześcijaństwa z postaciami i faktami, które ją budowały i rozwijały, tak pod względem religijnym, jak i naukowym oraz kulturalnym. Pracę nadzorował biskup katowicki Stanisław Adamski.

Obraz przedstawia jedenaście postaci rozmieszczonych w dwóch grupach po obu stronach przedstawionego centralnie, konturowego, opartego na XVII-wiecznym przekazie graficznym przedstawienia Wawelu, ponad którym widnieje ryngraf z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej. Malarz wśród postaci ukazał św. Jana Kantego, Jana Kochanowskiego, św. Stanisława Kostkę, kardynała Ledóchowskiego, Józefa Kuncewicza, ks. Ignacego Skorupkę z krzyżem w ręku, podtrzymywanego przez polskiego żołnierza. Na obrazie widzimy też króla Jana III Sobieskiego, Józefa Piłsudskiego i inne postaci. To monumentalne dzieło związane z historią kościoła oraz obecnością kultury polskiej jest nośnikiem treści narodowych, w powiązaniu z tematyką religijną na arenie europejskiej. Fryz nie jest powszechnie dostępny i znajduje się obecnie w Kurii Metropolitalnej w Warszawie.

Pokazowi będzie towarzyszyła prezentacja następujących dzieł:

Potyczka ułanów z Kozakami, Wojciech Kossak, olej na płótnie, 1920, Zamek Królewski w Warszawie.

Marszałek Józef Piłsudski na Kasztance, A.B. Szczerbiński, olej na płótnie, 1933, Zamek Królewski w Warszawie .

Wystawa czynna w godzinach otwarcia Zamku >

Ekspozycji towarzyszy okolicznościowa publikacja *Szablą i krzyżem. Pokaz obrazu Jana Henryka Rosena w stulecie Cudu nad Wisłą 1920*, red. nauk. Paweł Tyszka, Arx Regia Wydawnictwo Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2020.

Książka do nabycia w zamkowym sklepie stacjonarnym lub w [e-sklepie](#). Polecamy!